

# MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. □ □ □ □ □  
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □ □  
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 10.

V Ljubljani, dne 15. maja 1909.

Letnik II.

## Naši cilji in vzori.

### Majnik.

Treba je, bratje, radi nas samih in pa mnogih, ki stoje danes še za nami, čakajoč, da se jim odpro varta v naše domove, da govorimo enkrat o vprašanju, ki je za življenje tisočerihih izmed nas življenske važnosti.

Prišli bodo in vam pripovedovali mnogo o tej stvari. Prišli bodo ravno tisti s tem vprašanjem do vas, ki vedo, da če vzbude v mlademu srcu kipečo strast, so storili s tem največ v dosego svojih namenov: zapeljati mladino iz potov za cilji in vzori, do katerih ni pota po mlakužah vsakdanjega življenja. Prišli bodo in vam pripovedovali, da je potreba, da se seznanite s tem vprašanjem, da je potreba ne samo radi vaše mladosti, ki prehaja v močnost, temveč tudi radi vašega zdravja. O, poznam jih! Pridejo z besedami, sladkimi kakor med, ali pa z besedami ostudnimi kot je greh sam. V vaših srcih pa bo ostalo, ako jih bode poslušali, nekaj, ostalo bo vprašanje, dvignili se bodo dvomi. Gorje vam, bratje, ako bode iskali odgovora nerešenemu vprašanju in tolažbe vznemirjajočim dvomom pri onih, ki so to oboje zasejali v vaša srca! Gorje vam, bratje, ako ravno tu ne bode našli prave poti in iskali odgovora tamkaj, kjer podajajo strup za zdravilo!

Nisem zdravnik in zato tudi z zdravniškega stališča ne morem obravnavati vprašanja o spolnosti. V dno duše me je nedavno zbolela izpoved zdravnika dr. Maksa Marcuse,<sup>1)</sup> ki je v eni svojih zadnjih razprav o spolnem vprašanju trdil, da ne veruje v spolno vzdržnost, da ne veruje v nedolžnost. V dno duše

<sup>1)</sup> „Notranjec“ n. pr. piše:

„Naravni zakoni so trdni in neizprosni. Čimbolj in čimdalje kdo zatira v sebi svoj naravni nagon, s tem večjo in brezobzirnejšo silo bruhne potem na dan. Ustavljanje se naravnim zakonom je nemogoče in pomeni smrt dotičnega, ki bi to skušal. Kakor je naravna potreba, da se hranimo, ravnotako sili narava človeka, da se spolno družijo in ohrani s tem svoj rod. Istina je, da se da tista moč, ki je namenjena za pomnožitev oziroma ohranitev rodu, obrniti v druge namene. Toda lastnosti tega presnavljanja moči v višje namene niso dane vsakemu človeku.“

me je zbolela ta tako mirno vržena trditve. Taka beseda iz ust strokovnjaka podere lahko sto vzorov. Iz mladih src izruje lahko vero v to, kar povzdiguje človeka, kar ga dviga nad vsakdanjost. Bratje, ali naj verujemo, kar s tem zdravnikom trdijo tisočerihi? Nikakor ne! Ker če bi verovali tej trditvi, potem moramo pokopati našo vero, pokopati moramo naše vzore, sovražiti to, kar smo ljubili, ne zaupati več onim, ki so nas učili in nam kazali vzor čistosti in nedolžnosti. Obrniti bi se morali na naših potih in hoditi odslej z nezaupanjem do naših bratov, sester, do duhovnikov in drugih, ki so nam bili vzori. Hoditi bi morali po čisto novih potih, po potih, ki jih hodi o tisočerihi z bolnimi telesi in še bolj bolnimi dušami.

Prišli bodo tudi k vam, ki ne čitate učnih knjig, s takimi trditvami kot je gori navedena in vam bodo govorili še hujše besede. Tako počasi, kos za kosom znajo trgati iz mladih src vero in zaupanje. Tako počasi, korak za korakom znajo izpeljevati na opolzko pot pogube. Ko pa je storjen prvi korak v blato, takrat zmagujejo, takrat se umikajo z zaničljivim nasmehom, ker vedo, da le neredko sledi prvemu drugi, drugemu tretji in tako dalje: padec od stopnje do stopnje!

In kaj imajo od tega zapeljivci? Nič, prav nič! Orodje satanov so, ki jih bo zapeljal kot zapeljujejo sedaj oni!

Prvi korak! Milijoni ga objokujejo, tisoči ga preklinjajo, stoterim zajoče duša pri spominu nani. Le pogledite nekoliko natančneje v življenje onih, o katerih veste, da je njihovo življenje en sam velik greh, ki ima svoj izvor v mladosti, iztok pa v mlakuži umazanosti, kjer se je pričelo? V slabi družini, kjer se govori o grehu tako, kot bi bil krepost. Pred seboj imam pismo mladega človeka, ki je zaigral svojo mladost v grehih. On plače za zgubljenim prijateljstvom:

»Vzrok so bili drugi. Prepozno sem prišel do spoznanja. Brezskrbno, lahkoživno sem prebil dnove, ki so mi odkrivali posvetno razkošje. Odkrivali veseljaštvo in strastno življenje, ki se je igralo v malomarnih gostilnah... Ideje svoje sem zavrgel in se udal razkošju, neumnemu, brezmiselnemu življenju. Tako so mi tekli dnovi, meseci, leta. Sedaj se spominjam Tebe! Prepozno? Bisere sem pometal v cestno lužo, letal za večšami. Pretekli

čas se mi zdi podoben puhlemu hlodu, kjer žive goli črvi . . .»

Pismo leži v moji miznici. Mnogokrat se spomnim na nesrečnega prijatelja, ki je zavrzel svojo mladost za uživanje. Kje je prišel? Najprvo slabi prijatelji, potem pijača, iz pijače prvi korak k grehu, za prvim drugi, tretji, vsak teden, če ne vsak dan . . . tako je šlo navzdol.

Tako gre pri stoterih.

Le pogledite jih. Že iz oči se jim bere, da je polno njihovo srce hrepenenja po grehu. Le pogledite poteze na njihovih obrazih, opazujte njihove poglede in umazane besede, ki jih tlačijo k tlom, da so brezumne živali. Ni se čuditi, da taki ljudje ne verujejo v nedolžnost, da sodijo vse ljudi po sebi. Slepec ne pozna barv in človek, ki ni nikdar še videl solnca na nebu, bo težko verjel v čudodejno lepoto jutra v pomladi, ko se bleste vrhovi kot zlato, ker počiva na njih poljub solnca. Mi pa, ki smo poklicani, da plavamo kot Orli proti solncu, mi verujemo vanj, mi gledamo vanj, nas ogreva njegova gorkota, navdušuje njegovo veličastvo. In če pridejo in pravijo, da ni solnca, se jim smejemo. Če pa bodo prišli in pravili, da ni nedolžnosti, jih bomo pomilovali in obžalovali njihovo zaslepljenost. Saj molimo dan na dan k Nji, ki je varhinja nedolžnosti, kraljica majnika in jo prosimo, da naj nas varuje greha, da bomo čisti, veseli, navdušeni, požrtvovalni, ljubili domovino našo in pa kdaj uspešno delali v blagor in korist slovenskega ljudstva.

V lepi vaški cerkvi stoji kip, ki predstavlja Marijo v trenutku, ko je deviška Njena noga stopila na skale lepe francoske zemlje in so Njena usta govorile krepotni kmečki deklici: Jaz sem brezmadežno spočetje. Umetnik je napravil iz kamenja obraz temu kipu tako lep, da mora kratek pogled v te nedolžno žalostne oči dvigniti dušo in zgrabiti solze v oči. Solze, ki so biseri duše, ki spoznava, kako lepa je nedolžnost. Tu sem naj pridejo oni, ki govore v umazanih ali posmehujočih besedah v nedolžnosti. Pri Njenih nogah naj si pogleda o v duše in spoznali bodo, da so bile tudi njihove duše čiste in lepe, da pa ni bilo volje in molitve, ki bi ohranila lepoto mladih duš. Sedaj pa ni solz kesanja, ki bi izbrisale umazanost. Samo nevera je. Ali pa je samo obupen klic, ki skuša udušiti spoznanje, da je bilo nekda lepše kot je sedaj.

Prepričani, da toliko časa, dokler bodo človeška usta izgovarjala ime Marijino, ne zgine s sveta nedolžnost in vera v njo, hočemo in moramo skrbeti, da vzgojimo svojo voljo tako trdno, da ne bomo v trenutkih skušnjav omagali, tolažeč same sebe: »saj ni mogoče«, temveč da bomo vsikdar zmagovali.

Obljubimo si to v lepem mesecu, ko doni dan na dan iz tisočerih src zahvalna pesem do Nje, ki je bila rojena, da je kači strla glavo.

Bratje, obljubimo si to, in naš polet bo vesel, kot je vesel polet Orla v mladem jutru!

J. P.

## Šola značajev.

### Moramo!

Zadnjič sem govoril o dveh zaprekah, ki se porajati pri večini naših telovadnih odsekov. Danes pa bomo opozorili na eno važno stvar, ki jo mora vsak odsek prav v kratkem pričeti. Naš zlet v **Kamnik** mislim. Naloga vsakega odseka je, da se prične že sedaj prav pridno pripravljati za ta zlet, in sicer na dva načina: tehnično in organizatorično. Zlasti na eno bi posebno opozoril. Naj priredi vsak odsek prav v kratkem predavanje, pri katerem naj se tolmači telovadec pomen tega zleta. Povdarja naj se v tem predavanju zlasti sledeče: naši zleti in zleti nasprotnikov; treznost, vztrajnost, navdušenost in pa — varčnost! Še eno: naj prične odseki že sedaj nabirati zletni sklad. Vsak telovadec si lahko odtrga vsak teden nekaj desetec v namen zleta v Kamnik. Tako se mu bo do 8. avgusta nabrala vsota, ki mu bo omogočila ta zlet, ne da bi bilo treba zadnji dan iskati denarja, ali pa ostati doma.

To vse moramo, ako hočemo, da bo letošnja naša manifestacija res impozantna, lepa, navdušujoča in porodila kaj sadov!

### Odkritost in razumnost.

#### IV.

Spoznaj samega sebe!, smo zadnjič dejali, bodi najvišje načelo mladeniča, ki hoče samega sebe prav vzgajati.

Daj si pomagati!, kličem danes. Sam hotel, sam poginil!, pravi po pravici fancoska prislovica. Ne nosi svojega gorja dolgo sam s seboj, ampak potoži se bratu prijatelju, ako tvoja žalost ni samo navidezna, neopravičena trma ali otročja občutljivost. Povej bratu, kaj ti je, da se ti bo pomagalo. Kajti nič ni bolj nevarno kakor če te žalost dolgo izpodjeda, izpodkopuje zdravje ali — kar je glavno — tare dušo, da si nesposoben za delo, postaneš nezadovoljen in čemernež ter se tako spreš s celim svetom. Čemernež se kmalu spré tudi sam s seboj, je sam sebi v nadlego in nevarnost je, da se sporeče tudi z Bogom. Bodi vesel! tega nikoli ne pozabi, dragi brat. Ne razposajen, ne nadležen, ne vihrav, ampak srčno vesel. Išči si sveta, ako ti kaj ni prav in se v resnici čutiš prikrajšanega. Pri tej priliki treba zopet toplo priporočati, da mladenič občuj s svojim dušnim pastirjem! Nobeden mu ne bo mogel toliko tolažbe dati, razjasnjevati njegove dvome in ga tolažiti. Pri tem pa, prijatelj, skrbno pazi, da ne boš hinavsk ali pa samo druge tožil. Vsak ima toliko lastnih napak, da mu preostaja presneto pičlo časa druge tožiti. Duhovnik bo kmalu spoznal, če

se le hliniš ali pa druge črniš in se te bo hitro naveličal. Ne delaj se pred nikomur lepšega, kakor si v resnici, prijatelj! Bratje, duhovnik, soljudje, vsi te bodo veliko bolj ljubili, če se ne boš pred njimi skrival in zakrival svojih hib. Kaj ti koristi prijateljstvo z uglednimi in plemenitimi osebami, ako pri njih iščeš le hvale, priznanja in koristi za-se? Zato so prijateljstva, da človek vedno boljši postane. Kristus je o nevernih Judih tako lepo dejal: Kaj to, če kličete Očeta v nebesih?, to tudi pogani delajo. In je-li velika zasluga, da se pokorite, ko pa pri tem niste pravili del in misli?, saj tudi pogani tako store. Glej, prijatelj, da ne bo tudi zate to veljalo. Za hinarve je Jezus kakor nalašč omenjene besede povedal. Mi pa smo Orli, k nebu leteči, in ne otroci teme in pretvarjanja!

### V.

Bodi razumen! To se pravi: ne daj se voditi preveč od domišljije in od svojih nagonov. Veliko mladeničev si gorje in bolest in težave le domišljujejo in so zato zelo nesrečni. Ta me je grdo pogledal, si misliš, in potem si prepričan, da te sovraži. Kmalu pa se ti zazdi, da te ne sovraži samo eden, ampak vsi. Celo društvo me ne mara, za peto kolo me imajo, nikoli me ne omenjajo itd. itd. Bodi hladnega razuma, prijatelj! Tudi če bi bilo res, se prizadevaj, da ne boš za peto, ampak za prvo kolo. Vse premisli in preračunaj. Velikokrat, glej, žanješ za tvoje plemenite namene in načrte le zato grajo, ker jih nisi znal izpeljati. Spočel si misel prenašlo, preburno, zaletel si se. Vidiš — preje moraš premisliti, in če se gre za posebno važne reči, ne pridi takoj na dan s svojo mislijo, ampak pretehtaj jo par dni sam s seboj. Svetujem ti sledeče: Če misliš kakšno veliko stvar izpeljati, pozabi samega sebe: misli si, da se gre za drugega, ki bi ga rad osrečil. Tako ne bo nič sebičnosti v tvojih načrtih in boš videl, da se ti ne bodo pokvarili in če se ti bodo, ne boš zaradi tega užaljen in nesrečen.

## Apologetika.

### Priče v naravi.

(Profesor Fr. Pengov.)

#### I.

Pogostoma čujemo iz vrst svobodomisleccev trditve: »Slučaj vlada svet, drugače bi ne bilo tako nereda. Jasno je, da ni nikjer Boga, ki bi se briga za svet.«

Smelo trdimmo, da so le jako jako redki oni, ki govore tako iz polnega prepričanja, v večini slučajev je le »bolno srce«, v katerem se porajajo take misli. Saj vemo, kako poganja strast, pa naj bo vihrava jeza ali ognjena

pohotnost, človeku kri v glavo, ravno tako kakor pivcu vino in žganje, in v tej ali oni pijanosti je človek v stanu blebetati največje nesmiselnosti.

Vprašam: Kaj je zadnja posledica trditve: Bog se za nikogar nič ne briga? — Odgovor: Posledica tega bi bila — prostost, nebrzdana svoboda ustrezati svojim nagnjenjem, pa naj so še tako abotna!

Slučaj! — Kaj pa je prav za prav slučaj?

Svobodomislecji so ga posadili na tron mesto Previdnosti Božje, toda če jih vprašaš, kaj je to slučaj, ti nihče ne ve pravega, določenega odgovora. Slučaj je nekaj — ne vem kakšen nekaj, ki ga nihče na svetu ne pozna, ki ga še nihče ni mogel razložiti; neki nič, ki pa navkljub temu vse vlada, vse naredi in je vladar vesoljstva!

Ti naj mar povem jaz, kaj da je slučaj, oziroma usoda ali kizmet, kakor pravi Turrek?

Nič drugega nego prazna beseda brez pomena, ki so jo iznašli bogotačji, da jo postavijo na mesto nega, ki se ga tako boje, namesto Previdnosti Božje. Slučaj ali usoda je le prazna fraza, ki se dela, kakor da bi znala vse stvari razložiti, ki pa je v resnici nesmisel in otročja abotnost.

Slučaj torej ne more vladati, ker ga ni.

Edini Bog, najvišji vladar in stvarnik vseh bitij, tudi vlada ves svet, čuje nad njim in ga urejuje po svoji previdnosti. To se pravi: V svoji dobrotljivosti, modrosti in pravičnosti vodi Bog vse stvari skupaj in vsako posebej nasproti njihovemu cilju in smotru. In ta smoter ni nihče drugi, nego On sam — vodi pa jih k temu smotru po potih, katera spozna On kot najpripravnejša. Kakor je On ustvaril vse reči brez najmanjšega truda, ravno tako z lahkoto vse vlada in Njegovi veličini ravno tako pristojna, da se briga za vsako stvarco, kakor je vsako posebej in vse skupaj poklical v življenje. Ker je neskončno bitje, zato vse ve, vse vidi, vse vodi in vlada, sam pa se ne izpreminja, Njegov duh se ne utruja nikoli. Dočim se briga za najneznatnejšo stvarico, skrbi obenem z enako modrostjo, vsevednostjo in dobroto tudi za svoja veličastnejša dela, za krono stvarjenja, za človeka.

Bogotajec se boji, da bi utegnili tako orjaško opravilo utruditi ljubega Boga!

Toda odveč je ta skrbnost in dobrota srca od tebe, z razumom obdarovano bitje, ki te je ustvaril Bog zato, da ga spoznaš, ljubiš, mu služiš, in tako postaneš vreden, najti v njegovem gledanju kedaj svojo večno srečo.

Toda mnogi taje Previdnost Božjo, ker najdejo na svetu toliko nereda. Vprašujejo se: Čemu je na svetu toliko nepotrebnih in celo škodljivih reči, zakaj toliko nepopolnega, toliko sovražnega? Zakaj pride na svet eden ubog, drugi bogat? Zakaj toliko skrbi in truda na eni, toliko sreče na drugi strani?

Če posluša človek tako govorjenje, bi menil, da je na svetu vse narobe in bi dotični zablavljač sam utegnil urediti vse tisočkrat bolje.

Toda, kdo ti je, ti prosvetljeni duh, povedal, da je to, kar imaš ti za tako slabo, tudi v resnici nered? Kaj? Ti sodiš, da je ta in ona stvar na svetu brez koristi samo zato, ker ne veš, čemu da je? Ti smatraš ona bitja za slaba in škodljiva zato, ker njihovih dobrih lastnosti ne poznaš? Kdo pa si, ti nevedno, malenkostno bitje, ki si tako omejen v svojem spoznanju, v svojih sredstvih, v celem svojem bitju, da se drzneš presojudati dela Onega, ki je Vsemogočnost, največja Modrost, Dobrota, Pravica?

Recimo, da bi vzel anafabet, ki ne zna brati, v roko knjigo kakega imenitnega pesnika, recimo Prešerna ali Gregorčiča; na sto straneh bi videl nagromadenih vse polno neznanih pismen, urejenih na tisoč različnih načinov; zdaj po osem, zdaj po šest, drugikrat zopet po dvoje ali po sedem ali po troje takih znamenj skupaj, ki tvorijo posamezne besede; našel bi več vrstic, ki slede druga za drugo, ena stoji v začetku, druga na koncu strani; našel bi mnogo pol spetih skupaj, ena spredaj v knjigi, druga na koncu, tretja v sredi; zapazil bi tudi, da je tu ena stran popolnoma prazna, tam ena kar posejana s črkami, drugje zopet popisana samo do tretjine; tu stoje velike začetne črke, tamkaj male itd.

Ko bi jel ta ubogi nevednež, ki o vsem tem ničesar ne razume, naenkrat vpraševati: »Zakaj so te črke, ti listi, te vrste postavljene raje tje kaj in ne semkaj? Zakaj ne stoji to, kar je v začetku, raje na sredini ali na koncu?« in podobno.

Odgovorili bi mu mi: Prijatelj, mož, ki je vse te reči tako uredil, je bil velik pesnik, uredil je vse tako, da tem lepše izrazi svoje misli. Ko bi hoteli mi zamenjati kako stran, da, ko bi hoteli predstaviti na drugo mesto le kako vrstico, ali celo le posamezno besedico ali črko, tedaj bi nastala zmešnjava v lepem delu, razdrti bi bil prvotni načrt pesnikov.

Ko bi hotel potem nevednež igrati pred nami vlogo strokovnjaka ter bi jel grajati red v knjigi, češ: »Meni se pa zdi, da bi bilo mnogo boljše, ko bi stale vse črke, ki so si podobne, skupaj, velike pri velikih, male skupaj z malimi; koliko lepše bi bilo, če bi bile vse besede enako dolge. Čemu tukaj prazna stran in ne raje tam? To vse je slabo urejeno. Tisti, ki je izvršil to delo, o vsem skupaj ni imel pravega pojma; vse je zmotano, vse le slučajno.

Odgovoril bi mu ti najbrže takole: Ti sam si nevednež; ti sam ničesar ne razumeš. Če bi bila knjiga sestavljena po tvojih mislih, potem bi ne bilo v njej prav nobenega zmisla. Dobro je tako, kot je. Um, ki je bil stokrat večji od tvojega, je uredil vse tako. Če pa ne veš, zakaj da je storil tako, pripiši to le svoji nevednosti.

Mar ravnamo mi drugače, kadar se zaletavamo v dela Božja?

Kadar se oziramo po svetu, mar ni to Njegova knjiga, v katero gledamo? Stoletja so takorekoč posamezne strani te knjige, leta so njene vrstice, stvari od angeljev in človeka doli do zadnjega črvička in najneznatnejše bilčice v travi, do najmanjšega peščene-ga zrnca na morskem bregu, to so črke v veliki knjigi narave; vsaka je na svojem pravem mestu, na katero jo je postavila roka velikega Mojstra, ki edini pozna vse svoje namene in celotnost svojih del.

Če me vprašaš: Zakaj je toliko reči na svetu, ki mi niso povšeči, ki so očividno slabe, ti odgovorjam:

Kdor hoče kako delo prav presojudati, je mora poznati skozi in skozi, v njegovi celoti in v posameznih delih, primerjati mora sredstva in cilj, kateremu morajo služiti.

Kateri človek, katero bitje sploh je kdaj prodrlo skrivnostni zastor večnih sklepov božjih?

Toda, ako odpremo oči, telesne in duševne, smo vstanu tudi v svoji omejenosti najti marsikje v veliki knjigi narave prekrasen red na krajih, kjer vidi vsakdanjež in bogotajec le slučaj, nered in breznačrtost. Zato hočemo v bodočih par člankih ogledati si pobližje nekatere razmere rastlinskega in živalskega sveta, ki nam jasno pričajo, da biva na svetu lep red, da mora torej bivati tudi — urejevalec sveta — Bog.

## II.

Lep red vlada v veliki knjigi božje narave, v rastlinstvu, živalstvu, rudninstvu. Premodri najvišji Gospodar ima v vseh delih sveta, v zadnjem kotičku zemlje svoje zveste čuvarje, stroge policaje, ki varujejo red v hiši. In to je zelo potrebno!

Kajti pri neskončni rodovitnosti mnogih rastlin — spomnite se le na milijone krilatih semen, ki jih da na leto ducat velikih smrek ali jelk! ali spomnite se bujne rodovitnosti in hitrega razširjanja naših trav, posebno še raznih plevelov! — ko bi ne bilo nikjer ovir, kako hitro bi te rastline na daleč okrog vse prerasle, izpodrinile bi slabotnejše vrste rastlin in prepregle brezkončne planjave z enoličnim jelovjem in škodljivim plevelom.

Ravno to pa bi se ponavljalo tudi pri živalstvu, pri bujni rodovitnosti nekaterih živalskih družin.

Saj veste, kako čudovito se pomnožujejo razni glodavci: miši, podgane, zaiči, ki so nam prerile (poljske miši namreč) letošnjo dolgo zimo vse njive, oziroma pokončali že na stotisoče mladega sadnega drevja.

In gozdar in drvar, koliko vesta ta dva povedati o rodovitnosti mnogih žuželk, n. pr. lubadarjev, onih drobnih hroščekov, ki prerije s svojimi rovi najnežnejše dele smrek, lično plast ali ličje pod kožo, ki je za drevo to, kar za človeka krvne žile; ali o rodovitnosti raznih metuljev, n. pr. borovega, smrekovega, izprevodnega preleca, ki uničijo v kratkem času cele

gozdove, na mnogo štirjaških milj daleč, da jih mora posestnik kar nagloma izsekati in les odstraniti, da zabrani še večjo škodo.

In kakšna rodovitnost šele pri ribah, zlasti pri morskih, kojih mnoge izležejo na leto na milijone iker! Zares, ko bi se ribe mogle ploviti brez ovir, brez sovražnikov: brezdanje morske globočine bi bile že davno prenapolnjene samih polenovk in slanikov, — kaj pravim, celo svetovna morja bi bila preozka zibel bilijonkrat bilijonom ribje zalege!!!

Takih primer bi lahko našli na tisoče! S tako razmnovitvijo posameznih vrst pa bi se porušilo ravnotežje mej živalstvom in rastlinstvom; bilance, ki je v svetovnem gospodarstvu neobhodno potrebna, bi ne bilo več, nastala bi grozovita zmeda in zapečaten bi bila usoda rastlinstva in živalstva, ki bi poginilo vsled pomanjkanja potrebne hrane.

Toda ne! Tu stopi odločna policija na svoje mesto in ta zabrani vsako prebohotno razraščanje rastlin in preobilno razmnoževanje živalstva. Vse ostanke, kar je trhlega, gnjilega, bolehnega spravi o pravem času s poti in ohranja tako vedno lepo, močno, zdravo življenje v naravi.

Da se rastlinstvo ne razšopiri preoščabno po zemlji, zato poskrbe veliki rastlinožrci (govedo, konj, srne in jeleni, slon in nosorog, žirafa in kenguruj), poleg njih pa tudi brezštevila četa malih glodavcev.

Prehudo razmnoževanje škodljivih žužkov onemogoči truma nikdar sitih žužkojedov, bodisi sesavcev, n. pr. krt in rojka, jež, netopir, bodisi brezštevlnih žužkojedih ptic, med katerimi gre častno mesto v tem oziru naši kukavici, raznim deteljem in žolnam, potem pa tudi vsem različnim pevcem naših vrtov, travnikov in gozdov.

Bilijonskim potomcem rib zijajo nasproti milijoni žrel požrešnih roparskih rib, od naše ščuke in postrvi do jadranskega morskega volka, preganjajo jih nenasitni morski psi ali tju-lenji, naše vidre in nebrojna četa ribolovnih ptic od našega smaragdnega paglavca vodomca in lepo žgolečega povodnjega kosa, pa do velikanskega albatrosa, kralja morja in pelikana, od naših raznih čapelj in štorklje do raznovrstnih galebov, ribičev, srakošev, morskih vranov, raznih ponirkov in pingvinov na južni poluti.

Toda tudi v vrstah teh čuvarjev je treba lepega reda v naravi, tudi te naravne redarje je treba imeti na vrvi. Zato poskrbi odločno višje policijsko nadzorstvo. To je ravno naloga roparskih živali, roparskih ptic, rib-roparic in raznih smrtonosnih žuželk (n. pr. afriška Tse-tse-muha) in črvov (jeternik, trakulja). Po stopah in travnatih planjavah, kjer živijo največje rastlinojede živali, dobite tudi največje roparske živali.

Za čredami tisočev in desetisočev antilop in gazel po planotah Afrike se plazijo ducati levov. Slon, ki gospodari v vročih, tropičnih

pragozdovih vzhodne Indije v Aziji, ima smrtnega sovražnika v bengalskem tigru; ravnotako pa postane nosorog, ki napravlja s svojo orjaško pezo pota in ceste v neprodirljivih goščavah afriških gozdov, pogostoma plen leva in leoparda. Proti milijonom škodljivih glodavcev gredo v boj kune, dihur in podlasice.

Da pa ribojedi morski psi in drugi ne razsajajo prehudo mej ribjim zarodom, zato jih strahuje v severnih morjih požrešni in grozni stric našega rujavega kosmatinca, severni beli medved. Podobno ravnajo in z enakim uspehom roparske živali v vseh morjih in na vseh kopnih delih sveta.

## Bratje Orli!

### Kamnik.

Dne 5. aprila 1909 je Z. T. O. pri svoji seji v Kamniku v navzočnosti zastopnikov ondotnega odseka sklenila, da se letošnja javna telovadba Orlov vrši

8. avgusta v Kamniku.

Spored se je napravil samo v velikih potezah sledeče:

Ob 1/10. dohod na kolodvor.

» 10. sv. maša.

» 11. Pozdrav pred »Kamniškim domom«, nato obhod po mestu.

O 1/2. kosilo.

» 1/2. skušnja.

» 4.—5. telovadba.

» 6. ljudska veselica.

Predpriprave bosta vodila Z. T. O. in lokalni odbor, ki ga v to svrhu v Kamniku izvolijo. Bratski odseki bodo o vsem pravočasno obveščeni. Ni dvoma, da bo letošnja naša manifestacija izmed vseh naša najimpozantnejša. K temu naj pripomore tudi vaša disciplina! Na zdar!

### Mladeniški shod za ljubljansko okolico

20. t. m. na Ježici.

Spored:

Ob 2. uri v župni cerkvi Smarnice.

Po Smarnicah shod. Govore: V. Zabret, Fr. Terseglav, V. Jeločnik, I. Podlesnik.

Po shodu javna telovadba.

Mladenci, zavedajte se svoje vrednosti! Vsi na shod!

### Dolenjski Orli!

Ker je na Dolenjskem najmanj razširjena naša organizacija, zato je gotovo nujno potrebno, da se napravijo na več krajih Dolenjske mladeniški sestanki in javne telovadbe, h katerim naj bi se povabilo kar največ mogoče mladeničev.

Tak sestanek se bo vršil dne 31. maja na Krki, s katerim bo zdaj združena tudi pokrajinska javna telovadba telovadnega odseka Orel na Krki. Zveza je to že vzela na znanje in nam obljubila, da pošlje k sestanku brata Terseglava in Jeločnika.

Dolenjski Orli, pohitite dne 31. maja vsi na Krko! Stvar je za nas največje važnosti in potrebe, da se razširi naša misel po Dolenjskem in se ne vgnjezdijo kje nasprotniki. Pa tudi vsi drugi odseki pridružite se nam in pridite na binkoštni ponedeljek na Krko, da nam pomagate pri našem delu, da ne bo Dolenjska zaostala za drugimi kraji!

Dolenjska je znala odbiti najhujše napade turških janičarjev, ona naj postane tudi sedaj prvoboriteljica krščanske misli zoper svobodno misel!  
Na zdar!

Orel na Krki.

### Notranjski in goriški Orli!

30. in 31. maja se vrši v Vipavi javna telovadba notranjskih ter goriških Orlov in mladeniški tečaj. Od Z. T. O. pridejo v Vipavo bratje Podlesnik, Kržan in Pavlin. Potom okrožnic tako od strani Z. T. O., kakor od vipavskega odseka se je poskrbelo in se še bo, da bo ta manifestacija res častna in pomembna za Notranjsko in sosedno Goriško. Dozdaj je že 120 telovadcev pri-  
glašenih.

Z. T. O. pozivlja notranjske in goriške Orle, da store vse, kar je v njihovih močeh, da bo vipavska prireditelja ne samo naši organizaciji v zunanji vlogi, temveč jo bo tudi naznotraj okrepila ter zbudila mnoge slovenske mladeniče, ki še spe in še ne razumejo orlovega klica. — Na zdar!

Z. T. O.

### Izmed prireditev

opozarjamo posebič na blagoslovljenje zastave telovadkega odseka Orla v Žirih 26. t. m. Za prireditelja je tudi že potom okrožnic preskrbljeno. Da bi lepo vspela in moč ondotnega Orla, zlasti pa vsega lepega idrijskega okrožja še podeseterila!

Razun že naznanjenih prireditev so se naznanile še: 6. junija v Škofji Loki, 22. avgusta mladeniški tečaj in javna telovadba v Mirnu.

## Okrožja.

### Miren.

Dne 2. maja se je ustanovilo okrožje goriških in vipavskih odsekov. Okrožje se je sestavilo tako-le:

I. Goriško okrožje tvorijo sodni okraj goriški, korminski ter kanalski. Ta okraj se, ko se bodo ustanovili novi odseki, po potrebi preosnovi. Sedaj obstoječi odseki so: Gorica, Miren, Štandrež, Št. Ferjan, Podgora, Cerovo.

II. Ker je Cerkno od Goriške precej oddaljeno in ni v tem okraju upanja za ustanovitev drugih odsekov, naj se Cerkno priklupi idrijskemu okrožju.

III. Za goriško okrožje se je izvolilo sledeče predsedstvo: A. Vuk (Miren), predsednik, J. Pavletič (Št. Andraž), podpredsednik.

IV. Načelstvo: J. Puhar (Gorica) načelnik, J. Terčič (Št. Ferjan), podnačelnik.

V. Sklenilo se je, da se pošlje na c. kr. okrajni šolski svet vloga glede naraščajoče telovadbe. Dne 22. avgusta se otvori v Mirnu »Društveni dom« in se priredi ta dan večja prireditelja. V Orehovljah in Rupi-Peči se ustanovita pododseka. Na prošnjo odseka v Št. Andražu se je sklenilo pošiljati tjakaj enkrat na teden vaditelja.

### Vipava.

Isti dan se je ustanovilo tudi vipavsko okrožje. Sodni okraj Ajdovščina naj bi se priklupil k vipavskemu okrožju. Iz goriškega okrožja se bo skrbelo, da se v okrajih, ki nimajo še odsekov, isti ustanove. Natančnejšega poročila še nismo prejeli.

### Jesenice.

Prav tisti dan se je ustanovilo na Jesenicah okrožje. Pričakujemo poročila.

## Odseki.

### Ljubljana.

#### Predavanja.

Naš odsek je v svoji zadnji seji sklenil, da priredi sedaj, ker so običajna predavanja v »Slov. kršč. soc. zvezi« prenehala, vsak četrtek zvečer kratko predavanje pred telovadno uro. Istotako bo imel naraščaj vsak četrtek popoldne pol ure pred telovadbo predavanje. Odsek se je udeležil v lepem številu ustanovitve telovadnega odseka na Dobrovi in zadnjo nedeljo zleta šentviškega okrožja na Šmarno goro.

Imamo pa še poročati, da nismo sami v Ljubljani, temveč, da obstojita v »Marijanišču« in pa v »Alojzije-višču« dva močna telovadna kluba, ki vzorno delujeta po vzoru naših odsekov.

Običajni letni občni zbor našega odseka se bo vršil v petek, dne 21. t. m., ob 8. uri zvečer v telovadnici. Pri tej priliki se bo konstituiral tudi odbor in vaditeljski zbor ljubljanskega okrožja.

### Št. Vid.

Pri Mariji Šmarnogorski. — Novi znaki. — Na Posavje!

Bilo je dne 9. maja leta 1907, ko smo šentviški Orli prvič nastopili javno v štiristopih, da se poklonimo Mariji Šmarnogorski in jo prosimo njenega varstva. Bilo nas je takrat samo 37, a gledali smo v bodočnost z jasnim čelom v trdni nadi, da bomo našli pomoč in tolažbo pri Njej, ki je pomoč kristjanov. Sklenili smo takrat, vsako leto v maju pohiteti na Goro. Lansko leto se nam je pridružil tudi ljubljanski T. O., da nas je bilo čez 70. Letos pa se je naš izlet spremenil v veličastno manifestacijo, v mladeniško zborovanje, kakoršnega še ni videla Šmarna gora. — Pri sv. maši, katero je daroval naš podpredsednik brat Vovko, sta stregla brata Zavodnik in Kvas v kroju. Petje pa je iz posebne prijaznosti vodil brat Hafner s pomočjo članice »Bogomile« in »Orla«. Koj po maši pa je brat Vovko otvoril shod in pozdravil mladeniče iz Viča, Šmartna, Preske in Škofje Loke. Predsednikom je bil izvoljen brat Donadini, ki je dal besedo bratu Vovkotu, kateri je v ognjevitnem, enournem govoru spodbujal nad 300 poslušalcev k poštenosti, značajnosti in delavnosti. To je bil govor, ki je razpihal pri marsikomu še majhno iskro navdušenja, da je zagorela v plamenu navdušenja za našo sveto stvar. Govorila sta še brat Rozman, ki je pozival mladeniče k slogi, in brat Donadini, ki se je v lepi hrvaščini spominjal naših nasprotnikov. Slednjič smo se ločili vsi v veseli nadi, da se snidemo zopet dne 20. t. m. pri mladeniškem shodu na Posavju. Opoldan smo bili že doma, a shoda nismo mogli pozabiti. Na kegljišču, kjer je sedaj ob nedeljah popoldne jako živahno, si slišal samo o tem krasnem shodu govoriti. Pokazali smo pa s tem tudi, da se da lep izlet napraviti tudi brez harmonike in da se ni treba s plesom producirati po Št. Vidu, če se hoče imeti dober vtis od izleta.

Naši novi znaki so nam zelo všeč. V par dneh se jih je razprodalo čez 50, tako da smo jih morali zopet naročiti. Veselo je, da so posegle po njih tudi članice »Bogomile«, da tako javno pokažejo, da so članice katoliške organizacije!

Mladeniški shod na Posavju se bo vršil 20. t. m. Spored prinese »Mladost« na drugem mestu. Podrobnosti pa bo naš odsek bližnjim Orlom še pismeno naznanil. — Na zdar!

### Jesenice.

#### Mladeniški sestanek gorenjskih odsekov.

Na Jesenicah se je vršil dne 25. aprila popoldne ob 2. uri v »Delavskem domu« sestanek gorenjskih fantov telovadcev. Bilo je navzočih nad 50 zastopnikov. Sklical in otvoril je ta sestanek predsednik rado-

ljiškega odseka brat Murnik. Predsedoval je jeseniški predsednik brat Krivec. Na programu sta bili dve točki: 1. Določitev kraja in dan javne telovadbe gorenjskih telovadnih odsekov Orla in 2. slučajnosti.

Določilo se je, da se priredi prva javna telovadba gorenjskih odsekov dne 27. junija v Radoljici. Izvolil se je v ta namen nekak odbor iz članov posameznih odsekov, ki naj bi stvar v roke vzeli, jo pri svojih sejah pretresovali in jo izpeljali. Za načelnika, ki bo vodil javno telovadbo, je bil z velikim navdušenjem izbran brat podnačelnik Z. T. O. in načelnik jeseniški Miha Žen. Druga javna telovadba se je določila na jesen v Bohinju, ki naj bi bila v zvezi z izletom k slapu Savice. Določitev kraja in časa se je prepustila bohinjskima odsekom.

Pri slučajnostih se je sklenilo, naj bi se nikdar več ne sklicevalo takih sestankov ob 2. uri, ko je ravno popoldanska služba božja, ampak pozneje. Povdarjalo se je tudi, da naj bi se ob priliki takih sestankov prirejala tudi predavanja. Končno je govoril navdušeno bratom telovadcem brat Mikelj iz Kamnegorice. Na zdar!

### Krka.

Zopet se oglašamo, in danes precej glasno. Najprej naj povemo, da smo s svojo organizacijo prebudili našo požarno brambo, ki je spala precej let spanje pravičnega. Sedaj pa vidimo naše vrle ognjegase vsako nedeljo popoldne v njihovih uniformah, kako se vadijo in gase hiše, ki niso v ognju, večinoma pa žejo.

Uniform imamo štiri, pet telovadcev jih pa v kratkem dobi. Sedaj se pridno pripravljamo za prvi javni nastop in izvršujemo polagoma dana nam navodila v »Mladosti«. Priredili smo tudi Veliki pondeljek igre »Pravica se je izkazala«, ki nam je prinesla 20 K dobička. Imamo pa v fari nekaj takih mož, katerim smo trn v peti. Toda dragi bratje, to naj nas le še bolj vzbudja, da se še trdneje oklenemo našega odseka in gremo najprej po začrtani poti, ne oziraje se ne na levo, ne na desno. Ko bodo videli, da smo res mladeniči, kakoršni moramo biti, bodo postali drugačnih misli. Krščanski mladenič, ki izpolnjuje svoje verske in svoje stanovske dolžnosti, in se ne da omajati v svojem prepričanju z vsako najmanjšo zabavljico, to bodi naš vzor, naš cilj!

Vspored naše prireditve binkoštni pondeljek bo sledeči: ob 10. uri dop. sv. maša; ob 11. uri dop. mladeniški tečaj; ob 1. uri pop. skupno kosilo; ob pol 3. uri javna telovadba; ob 4. uri veselica.

Kdor pa bo hotel iti na Brezje k shodu Marijinih družb, bo šel lahko z večernim vlakom in naj ga to nikar ne ovira, da se ne bi udeležil naše prireditve.

Na zdar!

### Cerknica.

Oglašamo se zopet. Napredujemo polagoma. Telovadbo imamo redno ob nedeljah popoldne. Le včasih se zberemo skupaj tudi kak delavnik. Ob ugodnem vremenu telovadimo na dvorišču »Hranilnice in posojilnice«, kjer smo si za to odločen prostor primerno ogradili. Napravili smo si za prvo silo nekaj orodja kar sami, tako: drog, plezalnico, bradljo in skok.

Nekajkrat smo šli že tudi venkaj na prosto in smo se zunaj trga vadili v prostih vajah. Priredili smo en daljši izlet čez jezero v čolnih. Dosedaj imamo štiri trobentače, ki se prav pridno učijo. Poučevati jih hodi brat Hiti iz Grahovega.

V kratkem dobimo nad 20 krojev, ki jih že komaj čakamo.

Obeta se nam tudi lasten dom. Kako in kaj bo z njim, povemo drugič.

Na zdar!

### Nova odseka.

sta se ustanovila zadnji čas v Šenčurju (2. maja — br. Podlesnik) in na Dobrovi. Odsek v Šenčurju je sad dela ondotnih prijateljev krščanske izobrazbe in mladine ter sijajnega shoda, ki se je ondi vršil 18. aprila. Večjega pomena kot vsi shodi pa bo zdaj, da se razvije

mladi Orel v Šenčurju, da postane prvoboritelj naše misli v kranjskem okolišu. — Na Dobrovi (2. maja — br. Terseglav) je odsek sad prizadevanj tamošnjih gospodov ljudskih prijateljev, nadalje mladeničev samih in pa odseka iz Viča, ki ni miroval, da nismo zanesli Orla tudi v Dobrovo. Novima bratoma: Na zdar!

## Telovadba.

### Vaje z zastavicami za telov. naraščaj.

Sestavil Fran Ženko Donadini.

#### IV. sestav.

1. a) Nizki počep; spodnje lakti na prsih v predkrižje;  
b) drža;  
c) drža;  
d) drža.
2. a) Vzklon, celi obrat na levo s poskokom do razkoračne stoje; vzročiti vun;  
b) izpad z desno naprej; zaročno skrčenje (z rokama), potem takoj z desno suniti naprej gor;  
c) drža;  
d) drža.
3. a) vzklon; z desno roko zaročno skrčenje, z levo suniti do predročnja gor;  
b) izpad z desno naprej; z desno roko suniti gor, z levo zaročno skrčenje;  
c) drža;  
d) drža.
4. a) vzklon s prinoženjem z desno v spetno stojo; roke dol;  
b) prednožiti z desno (do ravnega položaja); roke spredaj gor do vzročnja;  
c) prinoženje z desno; roke spredaj dol do prinoženja;  
d) drža.

#### V. sestav.

1. a) roke vzročiti (upognjene nad glavo proti sredi);  
b) izpad z levo naprej; sunek z desno do odročnja dol, z levo do odročnja gor;  
c) izpad z desno naprej; roki skleniti pred prsi (trenotno), sunek z desno do odročnja gor, z levo do odročnja dol;  
d) poskok na mestu z desno, dvig levega kolena (do pravega kota); udarec z levo roko do odročnja gor, z desno pod levo koleno.
2. a) Celi obrat v levo (na desni nogi), izpad z levo naprej; odročnje z levo gor, z desno dol;  
b) en zmenjalni korak z desno naprej (pozicija ista kot pri a);  
c) drža;  
d) drža.
3. a) izpad v desno (vstran); soročno odročnje v desno dol (obe roki in zastavici vzporedno, pogled v smeri rok);  
b) prenos izpada v levo; desna roka na mestu, z levo sunek v odročnje gor;  
c) drža;  
d) drža.
4. a) Obrat v desno (na petah) do izpada naprej z desno; soročno skrčenje rok (trenotno), leva ostane na mestu, z desno suniti takoj v predročnje (ravno);  
b) vzklon, prisuniti levo nogo k desni; priročiti;  
c) drža;  
d) drža.

**Opomba:** Roke treba vedno naglo suniti in ne krčiti jih v laktu. — Pri vajah »roke dol« gledajo zastavice dol, kadar so pa roke gor ali stran, tedaj zastavice gledajo gor ali v stran. Pri temeljni postavi gledajo zastavice gor. — Oči proti zastavicam. Na to osobito pazi pri petem sestavu!

## Trgovina

**IVAN PODLESNIK ml.**

Stari trg 10. -- LJUBLJANA -- Stari trg 10.

ima v zalogi sledeče telovadske  
potrebščine

čepice s peresi, telovadne

hlače, srajce in čevlje, - - -

pasove za uniforme, znake.

Priporoča tudi svojo bogato

zalogo klobukov in čevljev.

Svoji k svojim!

Manufakturna trgovina  
**Fr. Regorschek**

Stritarjeve ulice št. 3.

Ustanovljeno 1867.

Ima v zalogi blago za telovadne  
srajce in žnore za surke; priporoča  
tudi slavnemu občinstvu svojo ve-  
liko zalogo sukna, platna in manu-  
fakturnega blaga. !!

Razširjajte - - -

- priporočajte -

- - agitirajte za

**„MLADOST“****Na vseh razstavah naj-  
višje odlikovana tvrdka!**

je uredila celotno več 100 telovadnic.

Edina češka tovarna za vzorno telovadno orodje, na  
!! stroje in benzinmotor. !!**Br. Vindyš & spol. na Smihovem**

:: (Praga). ::

Priporoča se sl. telovadnim odsekom in  
šolam za popolno in vzorno urejevanje telo-  
vadnic, kakor tudi za izdelbo močnega in  
elegantnega telovadskega orodja po pri-  
znanem sistemu. Uredi domače telovadnice,  
izdeluje orodje za športne igre, različne no-  
vosti, bradlje, konje, kože in drugo težje  
premično telovadsko orodje s patentiranimi  
originalnimi napravami za lahko in hitro  
premikanje in prenašanje orodja, patentirane  
lestvice z železno konstrukcijo, prirejeno za  
pomikanje z varnim patentiranim ustavljenjem  
v poljubni višini in legi.

**Poprave in prenašanja se hitro in po  
ceni izvršijo. Sploh so cene zmerne.**

Plačilne pogodbe po dogovoru. Ceniki in  
proračuni brezplačno in franko.

**Katoliška Bukvarna**

v Ljubljani

priporoča

popolno zalogo slovenskih knjig, muzikalij itd.

in doposlje popoln

imenik knjig in muzikalij vsakemu na zahtevo  
brezplačno in poštino prosto.

Za društveno porabo omenjamo še posebej:

|                                             |        |
|---------------------------------------------|--------|
| Blagajniška, tajniška in knjižničarjeva     | K 8'50 |
| knjiga vsaka vezana po                      |        |
| Pravila za katol. slovenska izobraževalna   |        |
| in podobna društva, ki mesečno pobi-        |        |
| rajo prispevek svojih članov lega           | > -'80 |
| Glavna knjiga za »Čebelice« vezana          | > 9'—  |
| Blagajnikova knjiga za »Čebelice«           | > 4'90 |
| Hranilna knjižica za »Čebelice« 100 izvodov | > 8'—  |
| Mesečni zaključek za »Čebelice« lega        | > -'60 |
| Statistika za telovadne odseke vsaka        |        |
| knjižica                                    | > -'80 |
| Stroj A., društveni govornik I. zvezek      | > 3'—  |
| Podlesnik I., Knjigovodstvo I. del. Knjigo- |        |
| vodstvo za društva, »Čebelice«, mlade-      |        |
| niče in gospodarje vezano                   | > 3'20 |
| Podlesnik I., Knjigovodstvo II. del vez.    | > 6'90 |

**Zahtevajte natančne imenike.**